

Бібліотеки Кіровоградщини,

що обслуговували дітей

у 2016 році

Департамент культури, туризму та культурної спадщини
Кіровоградської обласної державної адміністрації

Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка

Відділ розвитку дитячих бібліотек і маркетингу

**Бібліотеки Кіровоградщини,
що обслуговували дітей у 2016 році:
цифри, факти**

Статистично-аналітичний огляд

м. Кропивницький

2017

ББК 78.39 (4УКР – 4КІР)

Б 59

Бібліотеки Кіровоградщини, що обслуговували дітей у 2016 році: цифри, факти. Аналітично-статистично огляд / Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка; укладання, обробка матеріалів, комп'ютерна верстка Н.І.Расторгуєва; редактор О.В. Ліпей; відповідальна за випуск Т.С.Манжула. – Кропивницький, 2017. – 8 с.

Огляд містить аналіз роботи бібліотек Кіровоградської області, що надавали послуги дітям за багатьма кількісними параметрами: мережа, користувачі, відвідування, документовидача, бібліотечний фонд, матеріально-технічна база, фінансування тощо. Більш детально проаналізована діяльність бібліотек для дітей, а також дитячих відділів при районних і міських бібліотеках для дорослих, які здійснюють обслуговування дітей, де відсутні спеціалізовані бібліотеки для дітей.

В сучасних умовах динамічного розвитку суспільства значно підвищується роль бібліотек, як соціально-культурних інститутів у реалізації конституційних прав громадян на вільний доступ до інформації, до цінностей національної і світової культури. Підтвердженням цьому є і статистично-аналітичні дані, які дають об'єктивну картину діяльності бібліотек на теренах краю.

Загалом, із 574-х публічних бібліотек послуги дитячому населенню у 2016 році надавали 533 (92,8%) бібліотеки сіл, селищ, міст області.

Слід зазначити, що з утворенням об'єднаних територіальних громад у містах Бобринці, Малій Висці, Новоукраїнці, 16 бібліотек із спільної власності районів були передані до складу ОТГ. До складу Бобринецької міської об'єднаної територіальної громади увійшли 2 міські і 2 сільські, Маловисківської – 4 сільські, Новоукраїнської – 8 бібліотек, серед яких – Новоукраїнська районна дитяча бібліотека (з січня 2017 року). Підстава: рішення Новоукраїнської районної ради Кіровоградської області від 10 серпня 2016 року № 104 «Про передачу бюджетних установ та майна із спільної власності територіальних громад міста і сіл Новоукраїнського району у комунальну власність Новоукраїнської міської ради» та розпорядження голови Новоукраїнської районної державної адміністрації та голови Новоукраїнської районної ради Кіровоградської області від 13 жовтня 2016 року № 376-р/75-р «Про комісію з приймання-передачі бюджетних установ та майна зі спільної власності територіальних громад міста і сіл Новоукраїнського району у комунальну власність Новоукраїнської міської ради».

Мережа спеціалізованих бібліотек для дітей станом на 1.01.2017 року нараховує 30 закладів: обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г.Шевченка, 15 районних, 12 міських, 2 сільські (на рівні 2015 року). Із загальної кількості бібліотек для дітей – 16 не входять до складу ЦБС.

Кадровий потенціал бібліотек для дітей області (*далі аналіз надається без врахування показників обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г.Шевченка*) становить 95 працівників, що на 2 особи менше, ніж у 2015 році. Відбулося скорочення штатних одиниць у двох РДБ: Бобринецькій та Благовіщенській (заступника директора РЦБС з питань обслуговування дітей). У Бобринецькій РДБ, згідно штатного розпису, залишилося 2 працівники: завідуючої і бібліотекаря; у Благовіщенській РДБ – 2 бібліотекарі, посадові обов'язки керівника покладені на бібліотекаря. Повністю оновився штат Устинівської РДБ. Другий рік існує вакансія у штаті Голованівської РДБ.

77,9% – фахівців мають вищу і середню спеціальну бібліотечну освіту (менше на 1,5% у порівнянні з 2015 роком).

84,2% складають працівники, за плечима яких понад 20 років стажу роботи в бібліотеках; 23,1% – зі стажем 10-20 років; 12,6% – до 9 років.

97,9% фахівців працювали на повні ставки (на 4,1% більше 2015 року), 2,1% – 0,75 ставки (у режимі вимушеної неповної зайнятості працювали завідуюча і бібліотекар Помічянської МДБ Добровеличківського району).

11 керівників дитячих бібліотек пройшли конкурсний відбір і продовжили працювати на посадах завідуючої/директора/ бібліотеки на контрактній основі.

Загальна площа приміщень бібліотек для дітей протягом 2016 року залишилася без змін – 7506 м кв., кількість посадочних місць для користувачів становить 747.

Основні планові показники 2016 року перевиконані і зросли у порівнянні з 2015 роком. *Користувачів* обслужено 48,5 тис. (більше на 652 особи, ніж у 2015 році). Спостерігається також збільшення читачів за ЄРК – на 375 осіб. Серед соціальних категорій користувачів – 98 дітей із сімей, що переїхали зі сходу країни.

Видача документів користувачам у 2016 році становила 971,3 тис. прим., що на 1,6 тис. прим. більше, ніж у 2015 році. Видача документів *державною мовою* складає 69,6% від загальної документовидачі, що на 14,8 тис. прим. більше, ніж у 2015 році. Проте, у порівнянні з 2015 роком, спостерігається зменшення кількості видач періодичних видань на 37,1 тис. прим.

Кількість відвідувань за звітний рік збільшилася на 45,9 тис. і склала 590,3 тисячі. *Звернення на веб-сайти* бібліотек склали 117,2 тис. (19,8% від загальної чисельності відвідувань бібліотек), що на 41,8 тис. більше, ніж у 2015 році.

Відвідування *масових заходів* зросло до 71,2 тис. (за 2015 рік – 67,3 тис.). Цей показник становить 12,1% від загальної чисельності відвідувань бібліотек та є результатом поширення практики проведення масових заходів за межами закладів.

Читаність – 20,0 (на рівні 2015 року), *середнє відвідування* – 12,2 (більше на 0,8%, ніж у 2015 році).

Бібліотечний фонд на 1.01.2017 року нараховував 586,6 тис. примірників. Із загальної кількості книги становлять 97,5%, періодика – 2,3%, аудіовізуальні документи – 0,1%, електронні видання – 0,1%. Склад фонду *за мовами*: державною – 53,1%, російською – 46,8%, національних меншин та іноземною – 0,1%.

Показник *оборотності фонду* залишився на рівні попереднього року – 1,6. *Забезпеченість документами* на одного користувача склала в середньому 12,1 примірника. *Оновлення фонду* - 1,7, на 0,5 більше 2015 року, але значно менше міжнародних стандартів.

За рік надійшло 9,9 тис. прим. документів, що на 2,8 тис. більше, ніж у 2015 році. Джерела надходжень документів: 21,3% – придбані в магазинах і видавництвах, 21,6% – з обмінних фондів обласних бібліотек, 11,8% – дарунки, 15,3% – отримані взамін загублених, 27,7% - укрпошта (періодичні видання), 2,3% – за результатами переобліків та з обмінних фондів ЦБ.

Найбільша кількість надходжень документів, від 400 до 700 примірників, зафіксована до Бобринецької, Добровеличківської, Долинської, Новоукраїнської, Олександрівської, Петрівської РДБ, бібліотек-філій для дітей №№ 12, 19 Кіровоградської МЦБС, ЦДБ ім. Ю.Гагаріна Олександрійської МЦБС.

Позитивно, що у звітному році 51,7% дитячих бібліотек придбали книги за рахунок коштів загального фонду бюджету за он-лайн замовленням у видавництвах, інтернет-магазинах.

Були використані й *альтернативні джерела* поповнення фондів. *Петрівська РДБ* завдяки проведенню акції «Подаруй бібліотеці книгу», оголошеній на сайті та сторінці бібліотеки у соцмережах, отримала дарунок від земляків – 144 прим. книжкових і періодичних видань. *Бобринецька РДБ* провела акцію «Подаруй бібліотеці книгу з власним автографом». Партнерами виступили редакція газети «Честь хлібороба» та читацький актив бібліотеки. Результат акції – здійснення передплати дитячих періодичних видань «Барвінок», «Куля», «В гостях у казки»,

«Кузя», «Яблунька», «Ведмедик Баррі» та поповнення бібліотечного фонду творами української і світової літератури. *Олександрійська ЦМДБ ім. Ю. Гагаріна* долучилася до Міжнародного дня дарування книг – провела вуличну акцію «Найкраще – дітям». Бібліотекарі разом зі студентами КВНЗ «Олександрійське училище культури» дарували маленьким громадянам міста цікаві книжки з валентинками та рекламними календариками бібліотеки. А батьки юних читачів подарували дитячій бібліотеці 60 книг.

Голованівська, Олександрівська, Устинівська РДБ є членами книжкового клубу «Бібліофонтан». У лютому 2016 року видавництво і книжкова фабрика «Юнісофт» безкоштовно передали бібліотекам – членам клубу книжки Оксани Луцевської «Вітер з-під сонця». *МДБ філія № 19 м. Кропивницький* стала віп-гостем клубу: під час літніх канікул бібліотекарі виклали пост на власній сторінці у Фейсбук з проханням поділитися книгами для читання дітям. Відгукнулося видавництво «Фонтан казок» та надіслало підбірку нових книг для дітей, а в листопаді і самі автори книг стали гостями бібліотеки.

Голованівська РДБ також розширила співпрацю з українськими видавництвами. З видавництва «Мамине сонечко» отримано книги «Незалежність України» (14 прим.) та «Героям слава! Розповіді про героїв фронту і тилу», 2-е видання (7 прим.) для РДБ та сільських бібліотек району. Від видавництва «Свічадо» районній та Побузькій міській бібліотекам для дітей надійшли книги «Зернятко надії», де зібрано прозові та поетичні твори про голодомор 1932-1933 років, а від видавництва «Самміт-книга» – 3 примірники книги М. Кашницького «Уроки мужності». РДБ підтримує зв'язки з письменницею-землячкою Л. Ніцой, яка подарувала 8 прим. авторських книг.

Невід'ємною складовою частиною фонду бібліотек є **періодичні видання**. З кожним роком їх частка в фонді зменшується. У 2016 роках у фондах нараховувалося 13,8 тис. прим. газет і журналів, що на 2 тис. прим. менше 2015 р.

Як і в попередні роки спостерігалася нерівномірність надходжень до дитячих бібліотек газетних і журнальних видань: від 5 до 38 назв. У середньому – 14,6 прим. на бібліотеку. Найбільше назв періодичних видань (від 15 до 38), завдяки фінансуванню із місцевих бюджетів, мали: Добровеличківська, Новоукраїнська, Петрівська, Благовіщенська РДБ, бібліотеки-філії для дітей №№ 11, 12, 13, 19, 21 Кіровоградської МЦБС, ЦМДБ ім. Ю.Гагаріна Олександрійської МЦБС, Помічнянська МДБ Добровеличківського, Витязівська СДБ Бобринецького і Рівненська СДБ Новоукраїнського районів, а також Олександрівська РДБ – завдяки використанню коштів спеціального фонду. Від 5 до 10 назв періодики мали Вільшанська, Голованівська, Долинська, Новгородківська, Новоархангельська, Новомиргородська РДБ, бібліотека-філія для дітей №3 Олександрійської МЦБС, придбані за кошти місцевих бюджетів, спецфонду, спонсорські.

Лише завдяки спонсорам і коштам від платних послуг мали періодику Бобринецька, Гайворонська, Компаніївська, Устинівська РДБ, бібліотека-філія для дітей № 8 Світловодської МЦБС, Новомиргородська, Побузька МДБ. Відсутні надходження книг і періодики до Світловодської ДК МДБ.

Робота з бібліотечними фондами продовжувалася не тільки з метою поповнення, а й вилучення неактуальних, надмірно дублетних, зношених

документів. **Вибуття документів** у бібліотеках становило 18,2 тис. прим., з них: 55,2% – за зношеністю, 13,5% – неактуальні, 7,6% – загублені читачами, 1,2% – за результатами переобліків, 0,2% – дублетних, 22,3% – закінчення терміну зберігання періодики. Вибуття *за мовами*: 38,6% – українською, 61,4% – російською.

У порівнянні з 2015 роком фонд бібліотек зменшився на 8,3 тис. прим. Як і в попередній період, показник надходження документів до фонду (1,6%) не перевищив показника їх списання (3,1% до загального фонду). Враховуючи недостатнє виділення коштів із місцевих бюджетів на поповнення фондів, тенденція до їх зменшення буде тривати і надалі.

Технічна база у звітному році поповнилася ПК і копіювально-розмножувальною технікою у 8 дитячих бібліотеках: Гайворонській, Добровеличківській, Долинській, Новоархангельській, Новоукраїнській, Компаніївській, Петрівській РДБ, Помічнлянській МДБ.

На 1.01.2017 року 27 бібліотек для дітей (93,1%) мають комп'ютери; 25 (86,2%) – копіювально-розмножувальну техніку; 9 (31,0%) – мультимедійне обладнання; 26 (89,6%) – доступ до мережі Інтернет, 25 (86,2%) – електронну пошту, 20 (69%) – телефон, 1 – факс.

Кількість технічних засобів у бібліотеках для дітей становить: комп'ютерів – 92 од. (на 5 од. більше 2015 р.), копіювально-розмножувальної техніки – 68 од. (на 6 од. більше 2015р.), мультимедійного обладнання – 43 од.

Не вирішені питання: підключення до мережі Інтернет Помічнлянської МДБ; оснащення сучасними технічними засобами Рівнянської сільської і Новомиргородської міської бібліотек для дітей.

Поліпшення **матеріальної бази** відчули Добровеличківська, Компаніївська, Новгородківська, Новоукраїнська, Олександрівська, Петрівська РДБ, філії для дітей Кіровоградської МЦБС, ЦДБ ім. Ю.Гагаріна Олександрійської МЦБС, Помічнлянська МДБ. Відбулись заміна вікон на енергозберігаючі склопакети, ремонти приміщень, придбання меблів, заміна охоронної і пожежної сигналізації.

Фінансування бібліотек для дітей у 2016 році становило 6 млн. 289,6 тис. грн, що на 520,0 тис. грн більше, ніж у 2015 році.

На комплектування бібліотечних фондів використано 156,9 тис. грн, що на 67,7 тис. грн більше проти 2015 року. У т. ч., за рахунок коштів бюджету 79,9 тис. грн, що також на 57,6 тис. грн більше, ніж у 2015 році.

На ремонти дитячих бібліотек використано 106,7 тис. грн бюджетних коштів, більше на 71,6 тис. грн, ніж у 2015 році.

Профінансовано *придбання основних засобів* на 71,5 тис. грн, у т.ч. 66,5 тис.грн за рахунок коштів загального фонду.

Надходження коштів до спеціального фонду становили 43,9 тис.грн, що у порівнянні з попереднім роком більше на 5,2 тис. грн Виконання до плану склали 115,5%. Кошти зі спеціального фонду використано на придбання книг, передплату періодики, поліпшення матеріально-технічної бази. *Найбільше коштів* надійшло до спеціального фонду Олександрійської ЦМДБ ім. Ю. Гагаріна (10,8 тис. грн), п'яти філій для дітей Кіровоградської МЦБС (від 2,6 до 3,8 тис. грн), Добровеличківської

(3 тис. грн), Олександрівської (2,3 тис. грн), Петрівської (1,8 тис. грн), Гайворонської і Новгородківської (1,5 тис. грн) РДБ.

Методичний напрям діяльності – один із важливих у діяльності Р(М)ДБ. Протягом року центральні міські та районні бібліотеки для дітей забезпечували *підвищення кваліфікації* бібліотекарів, організували і провели 208 різних навчань: семінари, практикуми, тренінги, ділові ігри, майстер-класи, творчі лабораторії, літні професійні майстерні, школи молодого/сільського бібліотекаря тощо.

Здійснили 140 *виїздів* з надання консультативно-практичної допомоги сільським/міським бібліотекарям. Більше приділили уваги вивченню діяльності бібліотек на місцях керівники Вільшаської, Компаніївської, Новгородківської, Новомиргородської, Новоукраїнської, Олександрівської, Петрівської, Благовіщенської РДБ, Олександрійської ЦМДБ ім. Ю.Гагаріна. Лише 2-3 виїзди здійснили керівники Гайворонської, Голованівської, Долинської, Новоархангельської РДБ. На це певний вплив мала відсутність транспортно-шляхових сполучень із селами.

Кожна окрема бібліотека неодноразово проводила *соціологічні дослідження*, вивчала потреби споживачів та рівень їх задоволення, визначала напрями покращання своєї діяльності. Р(М)ДБ здійснили понад 74 соціологічних і маркетингових дослідження, якими було охоплено 2,2 тис. користувачів-дітей різних вікових груп та 170 аналізів читання за формулярами 2,0 тис. користувачів.

Видано дитячими бібліотеками 598 різноманітних матеріалів: буклети, дайджести, бібліографічні посібники, методичні поради, сценарії заходів тощо. Окрім друкованої продукції, все більше створювалось віртуальної: електронні презентації, вебліографічні списки, буктрейлери, відеофільми, відеоролики тощо. Слід відзначити змістовні й оригінальні видання Олександрійської ЦМДБ ім.Ю.Гагаріна, дитячого відділу Олександрійської ЦРБ ім. Д.Чижевського, дитячого відділу Знам'янської ЦУМБ.

Робота дитячих бібліотек висвітлювалася у **мас-медіа**. У пресі, на радіо, телебаченні прозвучало 352 інформації. Бібліотеки для дітей мають 10 сайтів, 12 блогів, власні акаунти у соціальних мережах. На бібліотечних Web-сайтах, блогах, сторінках сайтів інших закладів, у соціальних мережах, було розміщено понад 7,6 тисяч анонсів, фото, текстів, відео. Активно розповідали про свою діяльність Гайворонська, Голованівська, Добровеличківська, Долинська, Компаніївська, Новгородківська, Новоукраїнська, Олександрівська, Петрівська РДБ, Олександрійська ЦМДБ ім. Ю.Гагаріна, МДБ Кіровоградської МЦБС, Побузька МДБ.

Чимало уваги роботі з користувачами-дітьми надають **дитячі відділи**, які функціонували у структурі 22 районних, міських, сільських бібліотек. Їх роботу забезпечували 24 фахівці: з яких 75% мають бібліотечну освіту і 66,7% – стаж роботи більше 20 років. *Планові показники* перевиконали: 13,7 тис. користувачів (107% до плану), 178,2 тис. відвідувань (136% до плану), 265,0 тис. книговидач (102% до плану). *Фонд* нараховує 187,9 тис. прим. документів. Відносні показники майже на рівні показників по бібліотеках для дітей: середнє відвідування – 13,0, читаність – 19,4, обертаність – 1,4, забезпеченість – 13,8. Слід відмітити роботу дитячих відділів Олександрійської, Маловисківської, Онуфріївської районних

бібліотек, Знам'янської МЦБС, де відсутні окремі спеціалізовані бібліотеки для дітей. Відділи мають комп'ютерну і копіювально-розмножувальну техніку. Ведуть: сайт «Паросток» (ДВ Олександрійської ЦРБ), блог «Ромашка» (ДВ Маловисківської РБ), сторінку в соціальній мережі (ДВ Онуфріївської РБ), надають пости на сайт (ДВ Знам'янської МЦБС). У 2016 році опубліковано 382 пости у ЗМІ і на електронних ресурсах. Працівник дитячого відділу Онуфріївської РБ веде ЕК бібліотечного фонду та електронну базу даних «Письменники Кіровоградщини – дітям». Працівники дитячого відділу Олександрійської ЦРБ ім. Д.Чижевського – активні учасники і неодноразові переможці міжнародних проектів. У 2016 році реалізували проект «Територія Support life», завдяки чому бібліотеки – учасники проекту придбали відеокамеру, фліп-чарт, меблі, веб-камери, настільні ігри.

Краще спрацювали у порівнянні з 2015 роком **сільські бібліотеки**. Основні планові показники по роботі з дітьми виконані. Сільськими бібліотеками області обслужено 41,4 тис. (більше на 100 осіб) користувачів, яким видано 962,1 тис. прим. документів, що на 11,7 тис. прим. більше у порівнянні з 2015 роком. Відвідування становили 488,8 тис. (менше на 10 тис.), що є результатом скорочення робочих годин бібліотекарів, невідповідності фондів існуючим потребам користувачів, відсутності сучасних технічних засобів, неопалюваності приміщень.

Проблемою залишається поповнення бібліотечних фондів сільських бібліотек літературою для дітей. *Бібліотечний фонд* для дітей на 1.01.2017 року склав 1млн 256,8 тис. прим. документів, що на 29,6 тис. прим. менше, ніж у 2015 році. У 2016 році сільські книгозбірні *отримали* 12,4 тис. прим. документів, на 3,5 тис. прим. більше 2015 року. За рахунок фінансування з місцевих бюджетів мали надходження, від 30 до 50 прим. документів, сільські бібліотеки Благовіщенського, Бобринецького, Добровеличківського, Долинського, Кіровоградського, Новоархангельського, Новомиргородського, Новоукраїнського, Олександрівського, Петрівського районів. Мізерні надходження, до 10 прим. документів на бібліотеку, у Вільшанському, Голованівському, Компаніївському, Новгородківському районах. *Вибуття* становило 40,1 тис. прим. документів, що у три рази переважає надходження. *Забезпеченість* – 30,7 на одного користувача (на 0,4 менше 2015 р.). *Обертаність* (0,7) і *читаність* (23,0) залишилися на рівні 2015 року. Збільшився *коефіцієнт оновлюваності* фондів сільських бібліотек – 1,0% (на 0,7% більше 2015 р.).

Загальний **статистичний аналіз підсумків роботи за 2016 рік усіх бібліотек області**, які обслуговували дітей, свідчить, що основні планові показники перевиконані і зросли у порівнянні з 2015 роком. Показник **«користувачі»** склав 103,6 тис. дітей (виконання до плану – 105,6%), що більше на 700 осіб проти 2015 року. Бібліотеки області **відвідали** 1 млн. 257,3 тис. дітей, що на 48,3 тис. більше, ніж у 2015 році. **Видано** 2 млн. 198,3 тис. прим. документів (106,3% до плану), що на 12,5 тис. прим. документів більше у порівнянні з 2015 роком. *Середнє відвідування* становило 12,1 (у 2015 році – 11,7), *читаність* – 21,2, на рівні аналогічного показника 2015 року. На початок 2017 р. **«дитячий фонд»** бібліотек області, нараховував 2 млн. 031,3 тис. прим. документів, що на 42,6 тис. прим. менше, ніж на початок попереднього року. До бібліотек *надійшло* 27827 прим. документів (на 9,6 тис. прим. більше 2015 року). *Вибуття* документів з

бібліотечних фондів з кожним роком зменшуються, так як відсутні відповідні надходження. У 2016 році з фонду вилучено 68513 прим., що на 5,4 тис. прим. менше проти 2015 року. Як і в попередні роки вибуття переважає надходження у 2,5 рази. *Забезпеченість* документами на одного користувача – 20,7 (на 0,7 більше 2015 р.), *обертаність* документів – 1,1 (на 0,1 більше 2015 року), коефіцієнт *оновлення* «дитячих фондів» становить 1,4% (у 2015 році – 0,9%).

Не можна обійти увагою участь працівників бібліотек області у заходах із **підвищення кваліфікації**, що проводить обласна бібліотека для дітей ім.Т.Г.Шевченка. В обласному семінарі-практикумі «Патріотична свідомість дітей сьогодні – майбутнє України», обласній творчій лабораторії бібліотечної інноватики для сільських бібліотекарів Новомиргородського та Устинівського районів взяли участь понад 60 осіб. Зачасту, через відсутність коштів, не відвідують навчання працівники Гайворонської РДБ, Світловодської ДК МДБ, бібліотеки-філії №8 для дітей Світловодської МЦБС, Побузької МДБ Голованівського району, Рівнянської СДБ Новоукраїнського району.

Стимулом розвитку інноваційних процесів у бібліотеках є проведення професійних конкурсів. Бібліотеки для дітей стали активними учасниками обласного конкурсу на кращу ідею із залучення дітей до читання «Тріумф ідей». ОДБ ім. Т.Г. Шевченка отримала 21 творчу роботу – сценарії оригінальних масових заходів та проекти. Бібліотекарі запропонували цікаві ідеї проведення Дня малюка «З мамою і татом до бібліотеки» (Голованівська РДБ), фабрики читацьких талантів «Крок до успіху» (Кіровоградська ЦМДБ), бібліотусовки «Підлітки. Бібліотека. Рух назустріч!» (Світловодська міська бібліотека-філія №8 для дітей); реалізації проектів – «Казковий дворик» (Компаніївська РДБ), «Дитяча вітальня «Капітошка»» (Олександрійська ЦМДБ ім. Ю. Гагагіна), «Автобус, який читає» (Новгородківська РДБ) та інші. Переможцями стали: колектив *Долинської районної бібліотеки для дітей* за проект «Book терапія «Літературне здоров'я» (I місце); колектив *Олександрівської районної бібліотеки для дітей* за проект «Автобус дитячих мрій «Радість на колесах»» (II місце); *Назарчук Людмила Миколаївна*, бібліотекар *Петрівської районної бібліотеки для дітей* за проект «Книга чекає на тебе» (III місце). На обласному Форумі бібліотекарів Кіровоградщини переможці були нагороджені грамотами департаменту культури, туризму та культурної спадщини та подарунками від обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г. Шевченка.

Активністю бібліотек і масовістю юних учасників відзначалися проведення на Кіровоградщині обласних етапів всеукраїнських заходів.

З 2010 року бібліотеки області – партнери Національної бібліотеки України для дітей у реалізації *Національного проекту «Україна читає дітям»*. За останні 3 роки бібліотеками області проведено близько 300 зустрічей, які відвідали більше 4,5 тис. дітей. «Активністю відзначалися всі бібліотеки Кіровоградщини», – оцінка участі бібліотек краю у проекті, що прозвучала в огляді діяльності бібліотек України «Україна читає дітям», підготовленому Національною бібліотекою України для дітей (вип. 2, 2015 р.).

У *Всеукраїнському конкурсі «Книгоманія 2016»* взяли участь абсолютно всі райони. Конкурс пройшов у 295-ти бібліотеках області, у тому числі 35 бібліотеках загальноосвітніх навчальних закладів. За можливість представляти свій район або

місто на обласному етапі конкурсу змагалось понад 3,5 тисячі школярів 6-7 класів, але змогли взяти участь лише 39 найкращих читачів з різних куточків області. Переможцями обласного етапу стали два найкращих читача з м. Олександрії: Кушніренко Денис (6 клас) та Конюшенко Софія (7 клас), які отримали грамоти та книги і головну нагороду – участь у Фестивалі дитячого читання у м. Львові.

Масштабним в області є проведення *Всеукраїнського тижня дитячого читання*. Лише у бібліотеках Олександрійської МЦБС відбулось 54 заходи, які відвідали 1248 осіб, новими користувачами бібліотек стали близько 100 дітей.

На обласний етап *Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Мрії про Україну: дитячий погляд»*, присвяченому 25-й річниці незалежності України (проходив з березня по серпень 2016 року, організатори – Фонд Миколи Томенка «Рідна країна» та Національна бібліотека України для дітей, м. Київ), було подано 112 робіт: 27 прозових та 50 поетичних творів, 35 малюнків. Їх автори – діти віком від 10 до 16 років. Переможцями обласного етапу стали роботи 18 дітей – користувачі районних, міських дитячих і сільських бібліотек із смт. Вільшанка, Голованівськ, Петрово, міст Кропивницький, Олександрія, Благовіщенськ, Долинське, Новомиргород, Новоукраїнка, сіл Чемерпіль (Гайворонський район); Камбурліївка (Онуфріївський район), Ялинівка (Олександрійський район), Роздолля (Компаніївський район), Маловодяне (Долинський район). Серед 18-ти фіналістів з усіх областей переможницею Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Мрії про Україну: дитячий погляд», стала десятирічна Анна Лисенко із села Чемерпіль Гайворонського району, яка посіла II місце у номінації «Поетичні твори» у молодшій віковій категорії від 10 до 12 років та побувала на урочистому нагородженні та святі в НБУ для дітей, влаштованому на честь переможців конкурсу.

Різноманітні культурно-просвітницькі заходи, що відбулися протягом року, позитивно вплинули на популярність бібліотек, розширення кола соціальних партнерів, які зацікавлені у спільній професійній діяльності. Перевага надавалася формам роботи, які сприяли формуванню національно-патріотичної свідомості, підвищенню престижу читання серед дітей, задоволенню їх читацьких уподобань, розвитку творчих здібностей. Найкращі напрацювання у роботі бібліотек області з користувачами-дітьми знайшли відображення на блозі «Фаховий меседж» <http://fahovuymassage.blogspot.com/> обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г.Шевченка.

З огляду на вище означене констатуємо, що бібліотеки області мають спільні проблеми, про що зазначено і в Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року: відсутність стабільної системи фінансування в обсягах, достатніх для ефективної діяльності і розвитку; недостатні темпи впровадження інформаційних технологій, що ускладнює або унеможливорює виконання виробничих процесів та обслуговування користувачів на сучасному рівні; слабка матеріальна база.

Разом з тим, наявні ресурси, досвід, креативність, позитивний імідж серед місцевих громад, підтримка широкого кола партнерів дають можливість бібліотекам забезпечувати інформаційні, освітні, дозвілєві потреби юних громадян та організаторів дитячого читання.

Видавець:

**Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г.Шевченка
вул. Шевченка, 5
м. Кропивницький
25006**

Телефон/факс: (0522) 22 – 45 – 85

<http://librarychl.kr.ua>

E-mail: 02219398@mail.gov.ua